

Päť rokov svetového úspechu

(17. 7. 2017; Týždeň, roč. 14, č. 29, .iný pohľad na Ľuda Ódora, s. 23; ján Tóth)

Minulý týždeň sa konala konferencia MMF, zameraná na náš región, s priliehavým názvom: Ako znova zrýchliť dobiehanie životnej úrovne. Naše tempo rastu totiž spadlo od prepuknutia krízy o polovicu. Čaká náš objektívne ťažšie obdobie, keď nízko visiace ovocie je už zväčša pozbierané. Budeme potrebovať reformy verzie 2.0. Tie sú náročnejšie a vyžadujú lepšie fungujúce inštitúcie. A práve v týchto dňoch zažíva jedna dôležitá inštitúcia svoje piate výročie. Je to nezávislá Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ), ktorá vyvíja tlak, aby sa krajina neúmerne nezadlžila a politici nám nemohli klamať. Jednoducho, aby sme neskončili ako Grécko.

Za krátky čas urobila RRZ obrovský pokrok. Podľa nedávnej štúdie OECD sa dostala medzi svetových lídrov z USA (40 rokov fungovania) a Veľkej Británie (20 rokov). V Európe patríme do prvej trojky, spolu s Veľkou Britániou a Holandskom (70 rokov). Ako je to možné?

Jednoducho. Politici umožnili autorom dlhovej brzdy Ľudovi Ódorovi a Mišovi Horváthovi dostať sa do vedenia nezávislej inštitúcie, a tí si k sebe zobrali to najlepšie, čo bolo dostupné, teda analytický „gang“ z Inštitútu finančnej politiky (IFP) v zložení Novysedlák, Bugyi a Porubský. V takejto tvorivej spoločnosti inštitúcia raketovo rozkvitla. Nepotvrdil sa depresívny argument exministerky financií, ktorá pred 15 rokmi obhajovala nekvalitnú analytickú prácu ministerstva tým, že v takej malej krajine je jednoducho nedostatok kvalifikovaných ľudí. Tento argument bol už v minulosti opakovane vyvrátený na ministerstve financií práve založením IFP (opäť Ľudo Ódor), ale aj Agentúry pre riadenie štátneho dlhu. Mal som s tým osobné skúsenosti, keď som dva roky šéfoval IFP. Hoci som bol myšlienkovým autorom Analýzy výberu DPH, samotné vypracovanie analýzy, ktorá znamenala prevratné zmeny, vrátane neskoršieho dodatočného výberu vo výške 700 miliónov eur, bolo vypracované práve Novysedlákom. Vypracovali sme tiež dôchodkovú reformu, ktorá pomohla zdraviu verejných financií viac ako neskoršie štyri roky štátnych rozpočtov. A tu opäť hlavnú úlohu hrali Ódor, Novysedlák a Porubský. Reformou sme nastavili systém tak, že sme dobehli a zväčša aj prebehli nastavenia vo vyspelejších ekonomikách. A začali sme sa venovať aj neporiadku v environmentálnej politike. Po analýze mladého kolegu - inak plážového gitaristu z Barcelony - sme prišli na to, že dotácie baníctva prevyšujú ich mzdové náklady o 50 percent. A spolu s ďalším kolegom sme pripravili unikátny spôsob, ako netransparentne privlastnené desiatky miliónov eur z emisných kvót vrátiť naspäť do štátneho rozpočtu. Mimochodom, gitarista je dnes šéfom environmentálnych analytikov a druhý kolega je šéfom projektu Hodnota za peniaze. Takže nemusíme byť depresívni - nielen v našom športe, ale aj v ekonómii platí, že keď správni ľudia dostanú príležitosť, vedia spraviť veľké veci.

Tento osobný letný stĺpček ukončím verejným poďakovaním. RRZ prežila úspešných päť rokov. Zároveň tam končí svoje pôsobenie ekonóm, ktorý sa asi najviac z odbornej verejnosti zaslúžil o posun Slovenska dopredu v posledných desiatich rokoch. Ľudo, ďakujeme.

Autor je viceguvernér NBS